

บทที่ 4

ผลประโยชน์แห่งชาติของสหรัฐฯ ที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบาย ของสหรัฐฯ ต่ออิหร่าน ปี 2001-2006

การที่นโยบายของสหรัฐฯ ต่ออิหร่านสมัยประธานาธิบดีจอร์จ ดับเบิลยู บุช จูเนียร์ ระหว่างปี 2001-2006 ทั้งทางด้านการเมืองและความมั่นคง มีความแข็งแกร่งและต่อต้านอิหร่านอย่างต่อเนื่องมีสาเหตุเนื่องมาจากผลประโยชน์แห่งชาติด้านความมั่นคงของสหรัฐฯ

แนวทางในการศึกษาและวิเคราะห์การดำเนินนโยบายต่างประเทศนั้น มีอยู่มากมาย หลายแนวทาง แต่แนวคิดกระแสหลักที่มีมาตั้งแต่ในอดีต และยังคงสามารถใช้ได้อยู่ในปัจจุบัน คือ แนวคิดสังคมนิยม หรือ Realism¹ ที่ให้ความสำคัญกับผลประโยชน์แห่งชาติ (National Interest) ได้แก่ อำนาจอิทธิพล ความมั่นคงทั้งทางเศรษฐกิจและการเมือง รวมไปถึงเรื่องอำนาจเป็นหลัก ซึ่งโดยทั่วไปแล้ว หน้าที่พื้นฐานของนโยบายต่างประเทศของชาติต่าง ๆ จะคล้ายคลึงกัน นั่นคือ เป็นกลไกหรือการดำเนินงานเพื่อรักษาผลประโยชน์แห่งชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องที่เกี่ยวกับ ความอยู่รอด และการสร้างพลังอำนาจต่อรองของตนในสังคมโลก²

แต่ถึงกระนั้น การจะกำหนดอย่างชัดเจนว่าอะไรคือผลประโยชน์แห่งชาตินั้นเป็นการยาก เนื่องจากมีความซับซ้อนว่าอะไรคือผลประโยชน์แห่งชาติและอะไรคือผลประโยชน์ส่วนตัวของชนชั้นผู้นำ แต่โดยภาพรวมแล้ว ผลประโยชน์ด้านความมั่นคงแห่งชาติย่อมมีความสำคัญที่สุด เนื่องจากเป็นผลประโยชน์ที่กว้างขวาง ครอบคลุมผลประโยชน์และจุดมุ่งหมายอื่น ๆ แทบทั้งหมด ซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติด้านความมั่นคงของสหรัฐฯ นั้น ตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน สหรัฐฯ ให้ความสำคัญและมีการระบุเป็นยุทธศาสตร์ในการต่อสู้กับภัยคุกคามความมั่นคงของสหรัฐฯ โดยภัยคุกคามนี้จะเปลี่ยนไปตามสภาวะแวดล้อมทางการเมืองของโลกในช่วงเวลานั้น ๆ และนอกจากผลประโยชน์ด้านความมั่นคงแล้ว ผลประโยชน์ด้านอื่น ๆ ก็มีความสำคัญเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็น

¹ ดูรายละเอียดของแนวคิด Realism ได้จาก Scott Burchill (1996) "Realism and Neo-realism" in Scott Burchill et al. Theories of International Relations.

² วิวัฒน์ มุ่งการดี , นโยบายต่างประเทศสหรัฐอเมริกา : โครงสร้าง กระบวนการ และรูปแบบ , (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533), น. 55

เป็นผลประโยชน์ด้านเศรษฐกิจก็ส่งผลกระทบต่อความกินดีอยู่ดีและความมั่งคั่งของชาติ ผลประโยชน์ด้านเกียรติภูมิของชาติ ด้านการเผยแพร่และปกป้องอุดมการณ์ รวมไปถึงการแสวงหาอำนาจของชาติด้วย

ในช่วงการหาเสียงเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐฯ ในปี 2000 จอร์จ ดับเบิลยู บุช ผู้สมัครจากพรรคริพับลิกัน ได้กล่าวถึงเรื่องผลประโยชน์แห่งชาติ โดยเอ่ยถึง “ผลประโยชน์แห่งชาติที่ไม่แปรเปลี่ยนไปตามกาลเวลา” ซึ่งน่าจะหมายถึงการสร้างความปลอดภัยและความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจให้แก่อเมริกาและคนอเมริกัน ต่อมา บุชก็ได้รับการเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดีและเข้ารับตำแหน่งเมื่อวันที่ 20 มกราคมปี 2001 โดยหลังจากการสาบานตนเข้ารับตำแหน่งได้เพียง 8 เดือน ก็เกิดเหตุการณ์การก่อการร้าย โจมตีตึกเวิลด์เทรดเซ็นเตอร์ และอาคารเพนตากอน ก่อให้เกิดการตอบโต้จากสหรัฐฯ ในการประกาศสงครามกับการก่อการร้าย โดยมีการแถลง “หลักการบุช”³ (Bush Doctrine) และ “ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติ 2002”

หลักการบุชและยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติ 2002 เน้นการแบ่งโลกออกเป็น 2 ซีก ซึ่งมีสหรัฐฯ เป็นผู้นำ และอีกซีกหนึ่งเป็นกลุ่มศัตรูของสหรัฐฯ เฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มที่พยายามกำจัดอิทธิพลของสหรัฐฯ ในตะวันออกกลาง และการระบุเจาะจงศัตรูเป้าหมายในส่วนผู้สนับสนุนการก่อการร้ายและมีพฤติกรรม ทำลายอำนาจของสหรัฐฯ และ/หรือกำลังพัฒนาสิ่งสมอาวุธอานุภาพทำลายล้างสูง (WMD : Weapon of Mass Destruction) โดยเรียกประเทศในกลุ่มนี้ว่า แกนชาตาน (Axis of Evils) อันได้แก่ ประเทศอิรัก อิหร่าน และเกาหลีเหนือ เมื่อพิจารณาแล้ว สามารถวิเคราะห์ได้ว่า เกิดขึ้นก็เพื่อตอบสนองผลประโยชน์แห่งชาติของสหรัฐฯ ด้านความมั่นคงแห่งชาติ

งานศึกษาฉบับนี้ได้แบ่งผลประโยชน์แห่งชาติของสหรัฐฯ ด้านความมั่นคงแห่งชาติ ซึ่งมีผลทำให้นโยบายของสหรัฐฯ ต่ออิหร่านในปี 2001-2006 มีลักษณะแข็งกร้าวและต่อต้านอิหร่านอย่างต่อเนื่อง ออกเป็น 3 ด้านคือ ผลประโยชน์ด้านความมั่นคงและการเมือง ผลประโยชน์ในการต่อต้านนิวเคลียร์ และผลประโยชน์เรื่องการต่อต้านการก่อการร้าย

³ ฉันทิมา ช่องสุรักษ์, หลักนโยบายต่างประเทศของประธานาธิบดีจอร์จ บุช 2001-2004 (Bush Doctrine) (กรุงเทพฯ : ศูนย์วิจัย คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2546), น. 58.

ผลประโยชน์ด้านความมั่นคงและการเมืองของสหรัฐฯ ในตะวันออกกลาง

นโยบายของสหรัฐฯ ต่ออิหร่านในช่วงปี 2001 – 2006 เกิดขึ้นจากผลประโยชน์ด้านความมั่นคงและการเมืองของสหรัฐฯ ในตะวันออกกลาง

ความสำคัญของตะวันออกกลางต่อผลประโยชน์แห่งชาติของสหรัฐฯ

สหรัฐฯ ถือว่าภูมิภาคตะวันออกกลางเป็นภูมิภาคที่มีความสำคัญต่อผลประโยชน์แห่งชาติของสหรัฐฯ ในหลายแนวทางทั้งความมั่นคงและเศรษฐกิจ ทั้งนี้ ในด้านความมั่นคงนั้น ตะวันออกกลางเป็นจุดยุทธศาสตร์ที่สำคัญของโลก ซึ่งเชื่อมต่อทั้งเอเชียและยุโรป อีกทั้งสหรัฐฯ มีฐานทัพอยู่ในซาอุดีอาระเบีย และคูเวต ซึ่งเป็นพันธมิตรสำคัญของสหรัฐฯ

ทางเศรษฐกิจ ภูมิภาคนี้เป็นแหล่งพลังงานน้ำมันที่สำคัญยิ่งของสหรัฐฯ ซึ่งพลังงานน้ำมันมีความสำคัญในการหล่อเลี้ยงเศรษฐกิจของสหรัฐฯ ให้คงอยู่และเจริญก้าวหน้าต่อไปได้ อีกทั้งภูมิภาคนี้เป็นตลาดการค้าและการลงทุนของสหรัฐฯ อีกด้วย

ดังนั้น ความมั่นคงของภูมิภาคตะวันออกกลางจึงเป็นผลประโยชน์ด้านความมั่นคงของสหรัฐฯ ซึ่งสหรัฐฯ ให้ความสำคัญอย่างยิ่ง เห็นได้จากการที่สหรัฐฯ คงกองกำลังไว้ในภูมิภาคนี้ และให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาความมั่นคงในภูมิภาคนี้อย่างต่อเนื่อง

อิหร่าน เป็นประเทศที่มีความสำคัญและมีอิทธิพลสูงในภูมิภาคตะวันออกกลาง ทั้งนี้ เพราะ อิหร่านเป็นประเทศที่มีอาณาเขตกว้างใหญ่เมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ ในภูมิภาคตะวันออกกลาง มีปริมาณน้ำมันสำรองมากเป็นอันดับสอง มีประชากรมากกว่า 6 รัฐอ่าวอาหรับรวมกันเป็นชาวมุสลิมที่ปฏิบัติตามสำนักคิดชีอะฮ์ (Shiite) และเป็นชนชาติเปอร์เซียไม่ใช่อาหรับ อิหร่านมีความสัมพันธ์ที่ดีกับประเทศส่วนใหญ่ในภูมิภาคตะวันออกกลางและเอเชีย ยกเว้นอิสราเอล พันธมิตรสำคัญของสหรัฐฯ ในตะวันออกกลาง ประเทศเหล่านี้คงความสัมพันธ์ที่ดีกับอิหร่านส่วนหนึ่งมาจากความต้องการน้ำมันและพลังงานจากอิหร่าน

ประเทศส่วนใหญ่ในตะวันออกกลางเป็นพันธมิตร หรือ วางตัวเป็นกลางกับสหรัฐฯ และ ตะวันตก หลังจากสหรัฐฯ ถูกโจมตีโดยกลุ่มก่อการร้ายอัลกออิดะฮ์ (Al Qaeda) ในเหตุการณ์ 9/11 ประเทศที่เคยมีนโยบายต่อต้านสหรัฐฯ เช่น อิรัก และอัฟกานิสถาน ก็ถูกสหรัฐฯ โจมตีและครอบครองในที่สุด โดยสหรัฐฯ ใช้ข้อกล่าวหาเรื่องการก่อการร้ายและการครอบครองอาวุธทำลายล้างสูงเป็นเหตุผลในการโจมตี ปัจจุบันยังมีบางประเทศที่มีนโยบายต่อต้านสหรัฐฯ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อิหร่าน สหรัฐฯ มองว่าที่ผ่านมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งภายหลังการปฏิวัติอิสลามในปี 1979

อิหร่านได้ดำเนินนโยบายเพื่อคัดค้านสหรัฐและขยายการปฏิวัติอิสลามออกไป⁴ สหรัฐฯ มองว่าอิหร่านเป็นภัยคุกคามต่อผลประโยชน์ของสหรัฐฯ ในภูมิภาคตะวันออกกลาง

ผลประโยชน์ในการสกัดกั้นการขยายอิทธิพลของอิหร่าน

การที่สหรัฐฯ มีนโยบายต่อต้านอิหร่านนั้น ส่วนหนึ่งก็เพื่อโดดเดี่ยวอิหร่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากประเทศในตะวันออกกลาง ซึ่งอิหร่านกำลังขยายอิทธิพลของตนเอง ทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม ทั้งนี้ สหรัฐฯ ตระหนักดีว่าอิหร่านนั้นต้องการจะต่อต้านอิทธิพลของสหรัฐฯ ในตะวันออกกลางในทุกรูปแบบ ดังนั้นการขยายอิทธิพลของอิหร่านจึงเท่ากับเป็นภัยคุกคามต่อผลประโยชน์แห่งชาติของสหรัฐฯ ในตะวันออกกลางด้วย ด้วยเหตุนี้สหรัฐฯ จึงหวังว่า การโดดเดี่ยวอิหร่านจะช่วยให้ความพยายามขยายอิทธิพลของอิหร่านในตะวันออกกลางลดลงไป ซึ่งเท่ากับเป็นการปกป้องผลประโยชน์ของสหรัฐฯ ไว้แน่นอน⁵

ภายหลังจากที่ระบอบซัดดัมถูกโค่นล้ม อิทธิพลของอิหร่านที่มีต่ออิรักก็เพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด หลังเกิดการปฏิวัติอิสลามในอิหร่านเมื่อปี 1979 อิรักหวาดกลัวการแพร่ขยายของการปฏิวัติอิหร่าน เนื่องจากอิหร่านถือเป็นเพื่อนบ้านของอิรักที่มีพรมแดนติดกัน และอิรักเป็นประเทศที่มีประชากรร้อยละ 60 เป็นมุสลิมสายชีอะฮ์ จึงมีความเป็นไปได้ที่อิรักจะรับเอาแนวคิดการปฏิวัติทางศาสนาแบบอิหร่านมาใช้⁶

อิหร่านมีความสัมพันธ์ที่เหนียวแน่นกับชาวชีอะฮ์ซึ่งเป็นชนกลุ่มใหญ่ในอิรักและมีความสัมพันธ์ที่ดีกับพรรคการเมืองสำคัญๆ ของชาวชีอะฮ์ในอิรัก ดังนั้นอิรักภายหลังยุคซัดดัม ซึ่งเป็นที่ประจักษ์แล้วว่าประชากรชาวชีอะฮ์ได้เข้ามาครองอำนาจทางการเมืองในประเทศ⁷ จึงเท่ากับการก่อรูปใหม่ในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของภูมิภาคตะวันออกกลาง อิหร่านได้แสดงให้เห็น

⁴ Claire Spencer, Robert Lowe, "Iran, its neighbors and regional crises", August 2006.

Available from: <http://www.chathamhouse.org.uk/pdf/research/mep/Iran0806.pdf>

⁵ Executive summary, Iran and neighbors, page 5

⁶ ศราวุฒิ อารีย์, "ตะวันออกกลางหลังการล่มสลายของระบอบซัดดัม" ในเอเชียปริทัศน์ ปีที่ 27 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม 2549 (กรุงเทพ : สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย), น.113-114

⁷ เรื่องเดียวกัน. น. 115

เห็นมาแล้วในอดีตว่า ตนเองสามารถรักษาผลประโยชน์ของประเทศจากการเป็นพันธมิตรกับกลุ่มชิซุลลอฮ์ ซึ่งเป็นกลุ่มชาวชีอะฮ์ในเลบานอน ได้โดยไม่ต้องปรับเปลี่ยนบทบาทของตนเองในเวทีการเมืองระหว่างประเทศ

ด้วยเหตุนี้ ตราบไคที่อิรักยังมีรัฐบาลที่นิยมสหรัฐฯ และมีกองกำลังสหรัฐฯ ประจำอยู่ในอิรัก พวกเขาก็จะทำทุกสิ่งทุกอย่างที่จะป้องกันไม่ให้กลุ่มเคลื่อนไหวนิยมแนวทางอิสลามสายชีอะฮ์ ซึ่งมีใจเอนเอียงไปทางอิหร่านเข้ามามีอิทธิพลเหนือการเมืองในอิรัก โดยเฉพาะทางใต้ของประเทศ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ชาวอิรักส่วนใหญ่เป็นมุสลิมสายชีอะฮ์

ในความคิดของ Hazem Al Cha'alan อดีตรัฐมนตรีกลาโหมอิรัก (หลังยุคซัดดัม) เชื่อว่าอิหร่านเป็นศัตรูหมายเลขหนึ่ง “การแทรกแซงของอิหร่านจะเป็นการทำลายประชาธิปไตยและสนับสนุนการก่อการร้าย กระตุ้นให้บรรดาศัตรูของอิรักข้ามพรมแดนมายังอิรักหลังจากที่สามารถควบคุมด้านตรวจพรมแดน อันจะทำให้หน่วยงานลับของอิหร่านเข้าแทรกซึมอิทธิพลต่อคณะรัฐมนตรีใหม่ของอิรักหรือแม้แตรัฐบาลที่มีการแต่งตั้งขึ้นมาใหม่”⁸

ทั้งนี้ อิทธิพลของอิหร่านได้ขยายออกไปในภูมิภาคตะวันออกกลาง จนกระทั่งริยัฎฮ์อัลลอฮ์ที่ 2 แห่งจอร์แดนได้ออกมากล่าวเตือนถึงภัยคุกคามของปรากฏการณ์ “จันทร์เสี้ยวชีอะฮ์”⁹ (Shiite Crescent) ซึ่งหมายถึงภาวะที่อำนาจหรืออิทธิพลของมุสลิมสายชีอะฮ์เพิ่มเติมเข้มข้น ในดินแดนที่เป็นพื้นที่ส่วนหนึ่งที่อยู่ในตะวันออกกลาง โดยในปัจจุบันดินแดนดังกล่าวประกอบด้วยหลายประเทศไม่ว่าจะเป็นจอร์แดน ปาเลสไตน์ เลบานอน ตลอดจนรวมถึงอิรักด้วย

ที่ผ่านมาหลายเหตุการณ์ที่แสดงให้เห็นถึง “จันทร์เสี้ยวชีอะฮ์” เช่นหลังสงครามในเลบานอนเมื่อกลางปี 2005 มีอยู่กลุ่มหนึ่งที่ขึ้นมามีบทบาทและได้รับการยอมรับและได้รับการชื่นชมจากโลกมุสลิมและโลกอาหรับโดยรวม นั่นก็คือกลุ่มชิซุลลอฮ์ ซึ่งกลุ่มชิซุลลอฮ์ก็คือมุสลิมสายชีอะฮ์เช่นกัน เมื่อประมาณต้นปี 2005 หลังการเลือกตั้งในอิรักจะเห็นได้อย่างชัดเจนว่ากลุ่มที่ขึ้นมาเป็นรัฐบาลคือมุสลิมสายชีอะฮ์ เพราะฉะนั้นทั้งสองเหตุการณ์จึงสะท้อนอย่างชัดเจน แต่ที่สำคัญกว่านั้นคือจอร์แดนมั่นใจว่าการขึ้นมามีอิทธิพลของสายชีอะฮ์นั้นมีมือที่สาม หรือมีคนชักใยอยู่ข้างหลัง และคนที่อยู่ข้างหลังก็คืออิหร่าน

⁸ เรื่องเดียวกัน, น. 116

⁹ ดลยา เทียนทอง, ถาอิหร่านจะเป็นชนวนสงครามโลก (กรุงเทพ : สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550), น. 13

เรื่องนี้ไม่ได้อยู่ในความกังวลของจอร์แดนเพียงฝ่ายเดียว แต่เป็นความกังวลของสถาบันชนชั้นปกครองของประเทศอาหรับในอ่าวเปอร์เซียเกือบทั้งหมดที่มีประชาชนชาวชีอะฮ์ส่วนหนึ่งอยู่ภายใต้การปกครอง

รัฐบาลซาอุดีอาระเบียพันธมิตรอีกประเทศหนึ่งของสหรัฐฯ ในตะวันออกกลางก็ได้ออกมาระบุเช่นกันว่าอิหร่านต้องการตั้งรัฐชีอะฮ์อิรัก โดยรายงานด้านความมั่นคงของรัฐบาลซาอุดีอาระเบียระบุว่าอิหร่านได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการสร้างรัฐของชาวอิรักนิกายชีอะฮ์ภายในอิรัก โดยให้การสนับสนุนทั้งทางด้านการขนส่งอาวุธและให้ความช่วยเหลือทางการเงินเพื่อโครงการทางสังคม¹⁰

รายงานความยาว 40 หน้า ระบุว่า กองทัพอิหร่านกำลังช่วยเหลือกองกำลังชีอะฮ์ด้วยการส่งอาวุธ และฝึกอบรมการรบ รวมทั้งสนับสนุนนักการเมืองอิรักที่สนับสนุนอิหร่านด้วย

“เมื่อชาวสหรัฐฯ ล้มเหลว ชาวอิหร่านก็ก้าวเข้ามาแทนที่” รายงานระบุ นอกจากนี้ องค์การบาตร์ ซึ่งเป็นกองทัพในเครือข่ายสถานितिบัญญัติฝ่ายสนับสนุนกลุ่มอิหร่านเพื่อการปฏิรูปรัฐอิสลามในอิรัก (SCIRI) เป็นองค์กรหลักที่อิหร่านใช้ขับเคลื่อนด้านความมั่นคงทางทหารและหน่วยข่าวกรองของตนสำเร็จ

อย่างไรก็ตาม ผู้นำอิหร่านประสบความสำเร็จในการคัดค้านความพยายามของสหรัฐฯ ที่จะโดดเดี่ยวอิหร่านทั้งทางการเมืองและเศรษฐกิจ หลักการต่าง ๆ ของสหรัฐฯ รวมทั้งนโยบายปิดล้อมทั้งสองด้านและกฎหมายแซงก์ชันต่ออิหร่านที่เรียกว่า D’Amato ประสบความล้มเหลว เพราะสหภาพยุโรปปฏิเสธนโยบายเหล่านี้ และปฏิเสธที่จะหยุดเกี่ยวข้องกับอิหร่าน ความสัมพันธ์ระหว่างอิหร่านกับสหภาพยุโรปพัฒนาขึ้น ทั้ง ๆ ที่สหรัฐฯ ปฏิเสธ ในระดับภูมิภาคอิหร่านก็ประสบความสำเร็จในการสร้างระบบเชื่อมต่อกับประเทศอาหรับอื่น ๆ และประเทศมุสลิม¹¹

¹⁰ Reuters, Report: Saudi study says Iran creating Shi'ite 'state within state' in Iraq.

Available from: <http://www.haaretz.com/hasen/spages/802467.html>

¹¹ จรัญ มะลูลีม, “อิหร่าน” เอเชียรายปี 2003/2546, น. 375

ผลประโยชน์ในการปกป้องพันธมิตรของสหรัฐฯ

สหรัฐฯ มองว่า อิหร่านแทรกแซงเสถียรภาพของอิสราเอล ซึ่งเป็นพันธมิตรสำคัญของสหรัฐฯ ในตะวันออกกลาง โดยอิหร่านเป็นอุปสรรคสำคัญที่ปิดกั้นความสำเร็จของกระบวนการสันติภาพระหว่างอิสราเอลกับปาเลสไตน์ ด้วยการสนับสนุนขบวนการก่อการร้ายในเลบานอนและปาเลสไตน์ที่ต่อต้านอิสราเอลดังที่กล่าวไว้ในบทที่ผ่านมา

ความสัมพันธ์อันลึกซึ้งระหว่างอิสราเอลและสหรัฐฯ โดยสหรัฐฯยื่นเคียงข้างและคอยช่วยเหลืออิสราเอลอยู่ตลอดเวลา ความช่วยเหลือดังกล่าวมีมาในรูปของเงินกู้และอาวุธ เพื่อนำมาพัฒนาประเทศและป้องกันภัยจากการคุกคามกลุ่มก่อการร้าย ความสัมพันธ์ของสองประเทศนี้เห็นได้จากนโยบายที่สอดคล้องกันอย่างสมดุล สหรัฐฯ เป็นประเทศแรกที่ประกาศนโยบายปราบปรามการก่อการร้ายสากล ส่วนอิสราเอลเป็นประเทศที่มีกลุ่มก่อการร้ายที่ต้องทำการปราบปรามอยู่มากมาย โดยเฉพาะกลุ่มฮามาสและกลุ่ม PIJ ในปาเลสไตน์

แม้สหรัฐฯ จะประกาศชัดเจนว่าไม่ต้องการให้อิสราเอลเข้ามาเกี่ยวข้องในสงครามสหรัฐฯ-อิรักที่ผ่านมา แต่เป็นที่ปรากฏว่า อาวุธส่วนใหญ่ที่ทหารสหรัฐฯใช้โจมตีอิรัก เป็นผลผลิตจากอิสราเอลแทบทั้งสิ้น เป็นเวลาหลายทศวรรษที่กองทัพสหรัฐฯรับเอาเทคโนโลยีจากอิสราเอลมาใช้ในการพัฒนาอาวุธสงคราม เช่น “ฮันเตอร์” (Hunter) เครื่องบินไร้คนขับที่บังคับผ่านศูนย์ควบคุมระยะไกล หรือระบบจับเป้าหมาย (Targeting System) ที่ใช้ใน “แฮริเออร์” (Harrier) เครื่องบินเจ็ทประจำนาวิกโยธินสหรัฐฯ (U.S. Marines) รวมถึงเครื่องบินขับไล่ เอฟ 15 (F-15) และ เอฟ 16 (F-16) ของกองทัพอากาศสหรัฐฯ ยุทธโศภณรุ่นใหม่แทบทุกรุ่นของสหรัฐฯ ใช้เทคโนโลยีที่พัฒนาโดยกลุ่มอุตสาหกรรมในประเทศอิสราเอล โดยสหรัฐฯถือเป็นกลุ่มลูกค้าอาวุธที่สำคัญของอิสราเอลในอันดับต้น ๆ¹²

ความสัมพันธ์ของอิสราเอล-สหรัฐฯ มักถูกมองเป็นการร่วมมือกัน เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ในแผ่นดินตะวันออกกลางที่มีน้ำมันและอาวุธเป็นสินค้า โดยชาวอาหรับเป็นทั้งแหล่งวัตถุดิบและลูกค้าที่สำคัญ ความสัมพันธ์แบบมีเงื่อนไข สหรัฐฯ จำเป็นต้องใช้น้ำมันและเป็น

¹² บัณฑิตย ะมะฮุน “อิสราเอล” เอเชียรายปี 2547/2004 (กรุงเทพ : สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) น. 347.

ประเทศที่ใช้น้ำมันมากที่สุดในโลก น้ำมันเป็นความอยู่รอดของสหรัฐฯ ไม่ว่าจะเป็นความอยู่รอดของประเทศ ความอยู่รอดของเศรษฐกิจ การพัฒนาประเทศ และที่สำคัญคือความอยู่รอดทางการเมืองของสหรัฐฯ เพราะเมื่อใดที่น้ำมันราคาแพงก็จะทำให้ประชาชนของสหรัฐฯ ต้องออกมาโจมตีนโยบายทางการเมืองของผู้นำประเทศ ทางแก้ไขปัญหาราคาน้ำมันที่แพงคือกดดันให้ผู้ส่งออกน้ำมันโลก โอเปค (OPEC) เพิ่มจำนวนการผลิตให้มากขึ้น หรือมิเช่นนั้นก็เข้ายึดครองประเทศต่าง ๆ ที่มีน้ำมันหรือทางผ่านเส้นทางน้ำมัน เช่น การทำสงครามกับอัฟกานิสถาน และการทำสงครามกับอิรักที่ผ่าน ซึ่งจะเห็นได้ว่าราคาน้ำมันในช่วงสงครามลดลงอย่างน่าแปลกใจ แต่การกดดันโลกอาหรับของสหรัฐฯ และการแสดงความเป็นมิตรกับอิสราเอลอย่างออกหน้าออกตากำลังเพิ่มอันตรายให้แก่สหรัฐฯ เอง ซึ่งเป็นอันตรายที่สหรัฐฯ ต้องได้รับจากการโจมตีและก่อวินาศกรรมของกลุ่มขบวนการก่อการร้ายสากลมากยิ่งขึ้น การดำเนินนโยบายของสหรัฐฯ ต่อภูมิภาคตะวันออกกลาง โดยให้การสนับสนุนและช่วยเหลือแก่อิสราเอลตลอดเวลาที่ผ่านมาเป็นความจำเป็นของสหรัฐฯ ที่ต้องพึ่งพาอิสราเอลในการสร้างความรุนแรงให้เกิดขึ้นในตะวันออกกลางเพื่อผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจแก่สหรัฐฯ นอกจากนี้ประธานาธิบดีบุชยังหวังผลประโยชน์ทางการเมืองเลือกตั้งประธานาธิบดีจากชาวยิวซึ่งเป็นกลุ่มหัวคะแนน (Lobby Group) ที่มีอิทธิพลอยู่ในวอชิงตันของสหรัฐฯ

ทั้งนี้ ประธานาธิบดีบุช หัวคะแนนเสียงจากอเมริกันเชื้อสายยิว โดยประกาศสนับสนุนแผนการสร้างสันติภาพตะวันออกกลางที่เสนอโดยนายเอเรียล ชารอนแห่งอิสราเอลแต่เพียงฝ่ายเดียว เมื่อครั้งที่นายชารอนเดินทางเข้าพบที่ทำเนียบขาวเมื่อวันที่ 14 เมษายน ปี 2004 โดยระบุว่าจรรู้ถอนชุมชนชาวยิวทั้งหมดซึ่งตั้งอยู่ในเขตฉนวนกาซา โดยจะคงชุมชนขนาดใหญ่ของชาวยิวรวม 6 แห่งเอาไว้ในเขตฝั่งตะวันตกของแม่น้ำจอร์แดน (เวสต์แบงก์)

ปฏิกิริยาของชาวปาเลสไตน์ต่อเรื่องนี้ของนายชารอนเต็มไปด้วยความโกรธแค้น เพราะแผนการดังกล่าวต้องการต้อนให้ชาวปาเลสไตน์จมูมในทางยุทธศาสตร์ นอกจากนั้นในการรับรองแผนการของชารอนคราวนี้ ประธานาธิบดีบุชยังสนับสนุนประเด็นที่ให้ถือว่าชาวปาเลสไตน์ซึ่งถูกขับไล่ต้อนออกจากที่ดินในดินแดนซึ่งเป็นประเทศอิสราเอลในปัจจุบัน และต้องกลายเป็นผู้ลี้ภัยมากกว่า 50 ปีแล้วนั้น จะไม่สามารถอ้างสิทธิในที่พักอาศัยเดิมของตนได้อีก โดยต้องหันไปหาที่อยู่อาศัยในดินแดนของปาเลสไตน์ต่อไป¹³

¹³ เรื่องเดียวกัน. น. 348.

แม้พันธมิตรของสหรัฐฯ ทั้งในยุโรปและโลกอาหรับจะออกมาคัดค้านต่อแผนการดังกล่าวโดยให้ความเห็นว่าสหรัฐฯ ไม่ควรสนับสนุนแผนการของอิสราเอล เพราะแผนนี้มีแต่บั่นทอนความพยายามสร้างอิสราเอล เพราะแผนนี้มีแต่บั่นทอนความพยายามสร้างสันติภาพต่าง ๆ ที่ทำไว้ก่อนหน้านี้ แต่ด้านประธานาธิบดีบุช จะไม่สนใจต่อความโกรธแค้นและความไม่พอใจของโลกอาหรับ แม่ว่านั่น อาจเป็นการทำลายนโยบายสร้างสันติภาพในวันออกกลาง ที่บุชเคยพยายามดำเนินการมาแต่แรก สิ่งที่เขาสนใจกว่าก็คือ การรับรองแผนการของชาออน ซึ่งเป็นที่ถูกใจทั้งชาวอเมริกันเชื้อสายยิวตลอดจนพวกอนุรักษนิยมคริสเตียนที่สนับสนุนอิสราเอล ความเคลื่อนไหวเช่นนี้ทำให้ประธานาธิบดีบุช สามารถดึงคะแนนเสียงจำนวนหนึ่ง จากชาวยิวซึ่งปกติแล้วจะเทคะแนนเสียงให้พรรคเดโมแครต การช่วงชิงเอาคะแนนผู้ออกเสียงชาวยิวมาได้ ทำให้ประธานาธิบดีบุชได้เปรียบคู่แข่งคนอื่น แต่ถึงอย่างไรก็ตามประธานาธิบดีบุชได้รับการตำหนิจากฝ่ายค้านและวุฒิสมาชิกบางคนว่า ความสัมพันธ์ของสหรัฐฯ กับอิสราเอลทำให้สหรัฐฯ เสียเปรียบและต่างพร้อยในสายตาของชาวโลกมากยิ่งขึ้น เพราะสถานการณ์ปัจจุบันที่ปรากฏคือสหรัฐฯ มักอ่อนและคล้อยความต้องการของอิสราเอลอยู่เสมอ และอิสราเอลก็ต้องพึ่งพิงสหรัฐฯ เมื่อเกิดความขัดแย้งกับปาเลสไตน์หรือโลกอาหรับ และทุกครั้งที่เกิดความรุนแรงถึงที่สุดแล้ว สหรัฐฯ ก็จะมาเป็นตัวกลางเจรจาและขอร้องให้อิสราเอลลดละความทะเยอทะยานของตนตลอดมา ซึ่งถือว่ายังเป็นเรื่องดีที่สหรัฐฯ เป็นเหมือนกำแพงกันความรุนแรงที่จะขยายกว้างขึ้นได้ระดับหนึ่ง แต่ก็ยังเป็นเพียงกำแพงบาง ๆ ที่สกัดกั้นความรุนแรงได้เพียงชั่วคราวเท่านั้น

จะเห็นได้ว่า ท่าทีของสหรัฐฯ ในการดำเนินความสัมพันธ์กับอิหร่านเน้นไปที่การรักษาและปกป้องผลประโยชน์ทางด้านความมั่นคงของสหรัฐฯ สังเกตได้จากการที่ Richard L. Armitage รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศของสหรัฐฯ กล่าวถึงการกำหนดนโยบายของสหรัฐฯ ต่ออิหร่านว่า “สิ่งที่สหรัฐฯ วิตกกังวลอยู่ คือ การสนับสนุนกลุ่มก่อการร้าย และการแทรกแซงทางการเมืองในภูมิภาคตะวันออกกลาง โดยเฉพาะกระบวนการสันติภาพระหว่างอาหรับกับอิสราเอล พฤติกรรมเหล่านี้ของอิหร่านกำลังทำลายเสถียรภาพของภูมิภาคและส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ทางด้านความมั่นคงของสหรัฐฯ ซึ่งสหรัฐฯ จะใช้มาตรการที่จำเป็นเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของประเทศ”¹⁴

¹⁴ <http://www.state.gov/s/d/former/armitage/remarks/25682.htm>

ผลประโยชน์ในการต่อต้านนิวเคลียร์

เมื่อสงครามเย็นยุติลงในปี ค.ศ.1991 จากการล่มสลายของสหภาพโซเวียต ผู้นำค่ายคอมมิวนิสต์ สหรัฐอเมริกากลายเป็นมหาอำนาจหนึ่งเดียวของโลก นโยบายสหรัฐอเมริกาไม่ได้ให้ความสนใจกับประเด็นการแพร่ขยายลัทธิคอมมิวนิสต์อีกต่อไป แต่ได้ให้ความสนใจกับประเด็นอาวุธที่มีอานุภาพในการทำลายล้างสูง (Weapon of Mass Destruction - WMD) ซึ่งได้แก่ อาวุธนิวเคลียร์ เคมี ชีวะ ประเทศใดที่ครอบครองหรือพัฒนา WMD สหรัฐอเมริกาจะถือว่าเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงของตน และพันธมิตร โดยอิหร่านก็เป็นประเทศหนึ่งที่เข้าข่ายด้วย ดังนั้น สหรัฐอเมริกาจึงจำเป็นต้องหาทางให้อิหร่านเลิกล้มความตั้งใจโครงการพัฒนาอาวุธดังกล่าว

สหรัฐฯ ถือว่าการสกัดกั้นการแพร่กระจายอาวุธทำลายล้างสูงในทุก ๆ ภูมิภาคของโลกเป็นผลประโยชน์แห่งชาติด้านความมั่นคงที่สำคัญอย่างยิ่งของสหรัฐฯ ทั้งนี้เนื่องจากสหรัฐฯ มองว่าโลกที่มั่นคงและปลอดภัยเท่านั้น ที่จะเป็นสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการสร้างความมั่งคั่งให้กับประเทศชาติและประชาชนของตน ดังนั้นสหรัฐฯ จึงพยายามที่จะสกัดกั้นการแพร่กระจายอาวุธทำลายล้างสูง

ประธานาธิบดีบุช มองว่าในยุคหลังสงครามเย็นสิ้นสุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลังเหตุการณ์ถล่มตึกเวิลด์เทรดเซ็นเตอร์ที่นิวยอร์กหรือ 9/11 ศัตรูหลักอันดับหนึ่งของอเมริกา ได้แก่ กลุ่ม “ก่อการร้าย” อย่างเช่น Al Qaeda ภายใต้การนำของ Osama Bin Laden และประเทศที่พยายามพัฒนาสะสมอาวุธทำลายร้ายแรง (อาวุธเคมี ชีวภาพ และระเบิดนิวเคลียร์) อย่างเช่น เกาหลีเหนือ อิหร่าน และอิรัก

ประธานาธิบดีบุช ได้ประกาศเมื่อ 29 มิถุนายน 2002 กล่าวว่า เกาหลีเหนือ อิหร่าน และอิรักเป็นแกนแห่งความชั่วร้าย (AXIS OF EVIL) เนื่องจากพยายามที่จะพัฒนาหรือมีไว้ ซึ่งอาวุธที่มีอานุภาพในการทำลายล้างสูง (Weapon of Mass Destruction : WMD) ทั้งนี้ สหรัฐฯ จะทำงานร่วมกับพันธมิตร เพื่อขัดขวางการก่อการร้ายและประเทศเครือข่ายที่ให้การสนับสนุนวัตถุดิบ เทคโนโลยีและทักษะในการผลิตและส่งออก WMD โดยสหรัฐฯ จะทำทุกอย่างที่จำเป็นเพื่อให้ชาติมั่นคง

ปัญหาการพัฒนาอาวุธนิวเคลียร์ของอิหร่าน เป็นปัญหาเกิดขึ้นเนื่องจากอิหร่านพยายามที่จะพัฒนาและผลิตอาวุธนิวเคลียร์ ซึ่งเป็นอาวุธที่มีอานุภาพในการทำลายล้างสูง (WMD) และสหรัฐฯ ถือว่าประเทศที่มี WMD เป็นภัยคุกคามต่อผลประโยชน์ของสหรัฐฯ และพันธมิตร ทั้งนี้เป็นเพราะ อิหร่านเกิดความหวาดระแวงว่าสหรัฐฯ อาจใช้กำลังทางทหารรุกราน

ตนเองได้ การที่มีอาวุธนิวเคลียร์ จึงเป็นหลักประกันอย่างหนึ่งของอิหร่านอย่างน้อยที่สุดก็ทำให้สหรัฐฯ ซึ่งใจหากจะรุกรานอิหร่านด้วยกำลังทหาร เพราะจะต้องได้รับผลตอบแทนที่มีความเสียหายอย่างมหาศาลเช่นกัน นอกจากนี้การที่อิหร่านดำเนินการพัฒนาและมีอาวุธนิวเคลียร์ไว้ในครอบครอง ยังถือเป็นเครื่องต่อรองกับสหรัฐฯ และประเทศอื่น ๆ ในเวทีการเมืองโลกได้

ในกรณีปัญหาการพัฒนาอาวุธนิวเคลียร์ของอิหร่านนั้น สหรัฐฯ ได้ดำเนินนโยบายโดยสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติของสหรัฐฯ กล่าวคือ

- (1) เสริมความสัมพันธ์กับพันธมิตร ให้เข้มแข็งเพื่อเอาชนะการก่อการร้ายในโลก และเพื่อป้องกันการโจมตีเรา และเพื่อนของเรา
- (2) ร่วมกับประเทศอื่น ๆ ในการปิดเป้าความขัดแย้งในภูมิภาค
- (3) ป้องกันศัตรูของเราไม่ให้คุกคามเรา และเพื่อนของเรา ด้วยอาวุธทำลายล้างสูง

ในภาพรวมเรื่องผลประโยชน์ด้านความมั่นคงแห่งชาติ สหรัฐฯ มองว่าการที่อิหร่านพัฒนาอาวุธนิวเคลียร์ เป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงของสหรัฐฯ ใน 2 ด้านคือ

- (1) เป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงต่อมาตุภูมิของสหรัฐฯ โดยตรง โดยสหรัฐฯ มองว่าถ้าอิหร่านประสบความสำเร็จในการพัฒนาอาวุธนิวเคลียร์แล้ว อิหร่านอาจมีการถ่ายโอนเทคโนโลยีและอาวุธนิวเคลียร์ไปยังกลุ่มก่อการร้ายที่อิหร่านสนับสนุนอยู่ ซึ่งถือว่าการเพิ่มความยากลำบากให้แก่สหรัฐฯ ในการจัดการกับกลุ่มก่อการร้าย
- (2) เป็นภัยคุกคามต่อผลประโยชน์ด้านความมั่นคงของสหรัฐฯ ในภูมิภาคตะวันออกกลาง กล่าวคือ หากอิหร่านประสบความสำเร็จในการพัฒนาอาวุธนิวเคลียร์ไว้ในครอบครองแล้ว อิหร่านก็จะคุกคามต่อสันติภาพและความมั่นคงของพันธมิตรของสหรัฐฯ อเมริกาในภูมิภาค โดยเฉพาะอย่างยิ่งอิสราเอล

ผลประโยชน์เรื่องการต่อต้านการก่อการร้าย

นับตั้งแต่เหตุการณ์ 11 กันยายน การก่อการร้ายกลายเป็นปัญหาอันดับแรกที่รัฐบาลสหรัฐฯ ให้ความสำคัญ คือ การต่อต้านการก่อการร้ายทั้งภายในประเทศ และนอกประเทศเป็นประเด็นหลักในการหาเสียงระหว่างประธานาธิบดีจอร์จ ดับเบิลยู บุช และนายจอห์น แครี่ เพื่อชิงตำแหน่งประธานาธิบดี ในการเลือกตั้งวันที่ 2 พฤศจิกายน ค.ศ. 2004 ประเด็นการต่อต้านการก่อการร้ายยังคงเป็นนโยบายหลักในการบริหารประเทศของประธานาธิบดีคนต่อไป เนื่องจาก

ประชาชนชาวอเมริกันยังคงหวาดกลัวภัยจากการก่อการร้าย หลังจากถูกโจมตีในเหตุการณ์ 11 กันยายน ภาพลักษณ์ความเป็นมหาอำนาจทางการทหารของสหรัฐฯ ซึ่งตกต่ำลงอย่างมาก ถือว่าเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการกำหนดนโยบายของผู้นำสหรัฐฯ เพื่อปกป้องภาพลักษณ์ของประเทศ ผู้นำสหรัฐฯ จึงมีนโยบายแข็งกร้าวกับการก่อการร้าย เห็นได้จากการทำสงครามเพื่อโค่นล้มรัฐบาลฏอลิบัน ในอัฟกานิสถาน สงครามอิรัก และการเข้าไปสนับสนุนประเทศอื่น ๆ ที่เผชิญกับปัญหาการก่อการร้าย

นโยบายของประธานาธิบดีบุชได้เน้นด้านความมั่นคงเป็นหลัก โดยมีนโยบายในการหาเสียง คือ “A Safer World, A Hopeful America” เขากล่าวว่า “ข้าพเจ้ามีแผนที่จะทำให้โลกมีความปลอดภัยเพิ่มขึ้น และทำให้ชาวอเมริกันมีความหวัง ข้าพเจ้าเชื่อว่าสหรัฐฯ ต้องการผู้นำที่ดำเนินนโยบายต่อเนื่องและมีหลักการ”¹⁵ ส่วนนโยบายด้านการต่างประเทศของนายแครี่คือ “Strong at Home, and Respected Abroad” จะเน้นด้านความมั่นคงภายในประเทศ ในขณะเดียวกันก็จะเร่งฟื้นฟูความสัมพันธ์กับประเทศพันธมิตร ซึ่งได้รับผลกระทบจากการทำสงครามอิรัก¹⁶ เขากล่าวว่า “หากข้าพเจ้าได้รับเลือกเป็นประธานาธิบดี ข้าพเจ้าจะเตรียมพร้อมที่จะใช้กำลังทางทหารเพื่อปกป้องความปลอดภัยของชาติ และประชาชนชาวอเมริกัน”¹⁷

ในสมัยรัฐบาลบุช สหรัฐฯ มีความเชื่อว่า การที่ผลประโยชน์ด้านความมั่นคงของตนในภูมิภาคนี้สั้นคลอนไปนั้น เนื่องมาจากการที่รัฐบาลเผด็จการของบางประเทศในตะวันออกกลาง ดำเนินนโยบายต่างประเทศที่แข็งกร้าวต่อสหรัฐฯ และอุทิศประเทศให้เป็นแหล่งกบดานของ ขบวนการการก่อการร้ายใช้เป็นศูนย์บัญชาการในการดำเนินการก่อการร้ายทั่วโลก โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญที่การทำลายชีวิต ทรัพย์สิน และผลประโยชน์ของสหรัฐฯ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การก่อการร้ายครั้งที่ร้ายแรงที่สุด คือ เหตุการณ์ 11 กันยายน ซึ่งสร้างความเสียหายอย่างย่อยยับให้กับสหรัฐฯ นอกจากนี้ กลุ่มอัล-กออิดะฮ์ยังทำการเคลื่อนไหวในหลายประเทศของตะวันออกกลาง เพื่อโค่นล้มการปกครองแบบกษัตริย์แล้วสถาปนาประเทศให้เป็นรับอิสลาม ซึ่งก่อให้เกิดความระส่ำระสายในภูมิภาคตะวันออกกลาง

¹⁵ “Bush’s Remark At The 2004 republican National Convention,” <<http://www.rnc.org/>>, 2 September 2004.

¹⁶ “Kerry’s Foreign Policy,” <<http://www.una-uk.org/usa/kerry.html>>, February 2004.

¹⁷ Remarks of John Kerry, “Fighting a Comprehensive War on Terrorism,” <http://www.johnkerry.com/pressroom/speeches/spc_2004_0227.html>, 2 February 2004.

สหรัฐฯ เชื่อว่า อิหร่านให้การสนับสนุน กลุ่มฮามาส กลุ่มฮิซบอลลอห์ และกลุ่ม PIJ อื่นๆ ซึ่งยังให้ความช่วยเหลือกับขบวนการอัลกอ-อิดะฮ์ ซึ่งสหรัฐฯ ถือว่าเป็นศัตรูที่เป็นภัยคุกคามต่อผลประโยชน์แห่งชาติของสหรัฐฯ มากที่สุด

ด้วยเหตุนี้ สหรัฐฯ จึงไม่ต้องการให้ผู้นำ หรือระบอบเผด็จการมีอำนาจในการปกครองประเทศอีกต่อไป ดังจะเห็นได้จากการที่สหรัฐฯ พยายามสนับสนุนให้มีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลของอิหร่านและสนับสนุนการประท้วงของนักศึกษาในอิหร่านตามที่ได้กล่าวไว้แล้วในบทที่ 3 สหรัฐฯ เชื่อมโยงว่าการส่งเสริมให้เกิดประชาธิปไตยในภูมิภาคจะนำไปสู่สันติภาพและความมั่นคงในภูมิภาคได้ ซึ่งย่อมเป็นผลดีอย่างยิ่งต่อการส่งเสริมผลประโยชน์ด้านความมั่นคงของสหรัฐฯ ในภูมิภาค รวมทั้งเป็นการขจัดภัยของการก่อการร้ายที่คุกคามต่อความมั่นคงของมาตุภูมิสหรัฐฯ (Homeland Security)

ปัจจุบัน ปัญหาการก่อการร้ายถือเป็นปัญหาที่ครอบคลุมไปทั่วโลก ซึ่งเป้าหมายหลักของกลุ่มก่อการร้ายก็คือ ผลประโยชน์ของสหรัฐฯ จากเหตุการณ์ 11 กันยายน 2001 ทำให้สหรัฐฯ ต้องตระหนักถึงภัยคุกคามครั้งใหม่ ซึ่งไม่ได้เป็นความขัดแย้งระหว่างรัฐ แต่เป็นการต่อสู้กับกลุ่มก่อการร้าย ซึ่งนับวันก็จะยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้น จนส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ ซึ่งสหรัฐฯ คิดว่าที่กลุ่มก่อการร้ายกระทำการเช่นนี้ก็เพราะความเกลียดในรัฐบาลประชาธิปไตยที่มาจากการเลือกตั้งโดยประชาชน และเกลียดในเสรีภาพที่สหรัฐฯ มี ต้องการโค่นล้มรัฐบาลปัจจุบันหลายชุดในประเทศมุสลิม ต้องการไล่อิสราเอลออกไปจากตะวันออกกลาง และไล่ชาวคริสต์และชาวยิวไปให้พ้นจากเอเชียและแอฟริกา โดยการใช้วิธีการอันโหดร้าย กลุ่มก่อการร้ายได้กระจายไปทั่วโลก โดยเฉพาะในประเทศมุสลิม ที่ไม่ได้เป็นประชาธิปไตย และมักจะให้การสนับสนุนกับการก่อการร้าย¹⁸

การที่สหรัฐฯ จะรักษาและป้องกันความมั่นคงของชาติ รวมไปถึงการปกป้องความมั่นคงของชาติพันธมิตรสำคัญของสหรัฐฯ ในตะวันออกกลาง ซึ่งได้แก่ อิสราเอล ซาอุดีอาระเบีย และคูเวตได้นั้น ก็คือ การต่อสู้ ป้องกัน และทำลายระบบก่อการร้ายระหว่างประเทศในทุกมุมโลก รวมทั้งการล้มล้างผู้นำที่ดำเนินนโยบายขัดแย้งกับสหรัฐฯ

¹⁸ George W. Bush ,คำกล่าวสุนทรพจน์ต่อสภาองเกรสและประชาชนชาวอเมริกัน ที่กรุงวอชิงตัน ดีซี เมื่อวันที่ 20 กันยายน 2001 . ที่มา <http://www.whitehouse.gov/news/releases/2001/09/20010920-8.html>.

ด้วยเหตุนี้ทำให้สหรัฐมีแนวนโยบายที่ต้องการปรับเปลี่ยนระบบการปกครองประเทศในประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะในตะวันออกกลางให้เป็นประชาธิปไตย¹⁹ ทั้งนี้หากไม่สามารถทำได้สำเร็จจะเป็นแรงผลักดันและสนับสนุนให้การก่อการร้ายและกลุ่มก่อการร้ายที่มีฐานปฏิบัติการในภูมิภาคเกิดการขยายตัวออกไปในระดับโลก ซึ่งหากเป็นเช่นนั้นย่อมจะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของสหรัฐโดยตรง อีกทั้งยังส่งผลกระทบต่อความเป็นอภิมหาอำนาจของโลกอีกด้วย

¹⁹ Gorge W. Bush discusses Importance of democracy in Middle East วันที่ 4 ก.พ. 2004.

หรือ <http://www.whitehouse.gov/news/releases/2004/02/20040204-4.html>